

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 лепта

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 лепта

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
ПО ПОДНЕ

ПРЕТПЛАТА ИЗПОСИ:
Месечно 3 драхме, тромесечно 9 драх-
ме, годишње 36 драхме.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ

Стан уредништва:
улица Краља Петра бр. 70.

НЕМАЧКЕ ПРЕТЊЕ

Догађаји на западном фронту

Последњих дана немачка штампа обилује вестима о великим припремама на западном фронту. Дописници лондонских листова у Холандији достављају у журбане покрете у Белгији и концентрисање нових немачких трупа у Фландрији. У вези са тиме француски и енглески листови пишу да се превлаче знатни контингенти трупа и ратног материјала са источног фронта на западни, и да су у изгледу веома важни догађаји у блиској будућности.

Према свима овим вестима, ма из каквих извора оне долазе, намеће се велика резервисаност. Ову оправдава једним делом општа политичка и војна ситуација, а нарочито извесне појаве и неколике изјаве, које су од несумњивог значаја. Кад је реч о пребацивању трупа на западни фронт истава се томе на супрот декларација Лењинове владе о условима примирја, којима држе и обавезу Немачка, да не смеју одвајати трупе са источног фронта, док тече примирје. Мир није још закључен, и према томе трупе, које се пребацију могу бити само они контингенти, чија једислокација наређена презакљученог примирја. Атосу одвећ незнатне снаге, да би ма у каквим размерама могле учествовати на операције на западном фронту. Пукотник Репингтон изводи у Тајмсу следећи закључак: »Узмимо и најнезгоднији случај, да

се и све трупе пребаци са источног на западни фронт, тај факат не може изменити ситуацију бојишта у Фландрији и северној Француској.

Пукотник Фејлер тумачи у Журнал де Женеву ово пребацивање немачких трупа чисто политичким разлозима. Немци преговарају са Русијом. Код њих постоји чврсто уверење, да ће успети да са Русијом и Румунијом закључе засебан мир. Али, то не може ипак испривити, ни побољшати њихову ситуацију. Одсуство Русије попуниће и надмашиће кудикамо интервенција америчких и јапанских трупа, која ће наступити на пролеће. Али централним силама је потребан мир, да би избегле револуцију, која би била неминовна, ако се рат настати. У непосредном додиру са Русијом, централни народи су најподложнији утицају револуционарних руских идеја. Опасност је врло велика и ваља је спречити по сваку цену. Пролеће се не сме чекати, јер би нови милиони америчких и јапанских војника могли осетнокомпромитовати ситуацију централних сила. Зато се прибегава претњама и блефовима. Један од тих је и Хинденбургов »генијалан« план, који има да заврши рат почетком идуће године.

Овај маневар је одвећ провидан, да би могао икога преварити. Савезници су предузели све мере и спремни су за сваку евентуалност.

Западни фронт представља један страхан и непробојан грудобран снаге. Он је то био до сада, он је то и данас у пуноме смислу речи. И сами Немци су свесни тога, да не могу на западном војишту ништа учинити, али се надају, да ће блефовима и претњама успети, да покрену Савезнике на овакве преговоре. Ова њихова нада пропаће као и све остале. Савезници се не дају и не могу поколебати у својој одлучности. Рат се може привести крају тек онда, кад се остваре племенити и узвишени циљеви, ради којих су проливена мора крви и упропашћене толике тековине културе.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Базел, 11. — Немачки листови јављају да су четири посланика из странке социјалистичке већине прешли у социјалистичку странку мањине. Социјалистичких посланика мањине у рајхстагу има 36.

Цирих, 11. — На седници делегација граф Чернин је изјавио, да Аустрија жели закључити мир под следећим условима: територијални интегритет, економска слобода, потпуна независност државна, гаранције за слободан развој Аустро-Угарске у будућности.

Рим, 11. — И поред реакције Ђолитијевца и Титониста положај г. Сонина је осигуран.

СТРАНА ШТАМПА

Дужност Савезника Кориере д'Италија: »Наставити рат свим снагама, да се што пре постигне

праведан мир, јесте једини пут, којим се може ићи. Савезници не могу имати другачије решености.

Ом Либр: »Савезници се не могу само задовољити тиме, да на бојним пољима организују озбиљније рат. И позадина учествује у рату. Отпорност народа је један од елемената победе, и то материјална, као и морална.

Морнинг Пошт: »Тачна дефиниција од стране Савезника њихових ратних циљева лишите непријатеље једног од најмоћнијих средстава, којим држе у стези своје народне масе, чија је жеља за миром свејача.

Дејли Кроникл: »Потребно је, да Савезници даду народима кратку и искрену декларацију о рату и да истакну погребу истрајности и јединства, подсећајући на важност интереса, који су у питању и излажући разлоге, који оправдавају наше поуздање у коначан исход рата.

Један предлог

Тајмс (пукотник Репингтон): »Пре или после покрет болшевика мора пропасти. Ми имамо интереса, да то буде што скорије. Румунски официри тврде, да кад би се наше трупе у Месопотамији појачале, оне би се могле спојити са руским трупама у Јерменској и започети важне операције. Савезници треба да спрече да Немци користе руске плодне земље и да концентришу ослобођене снаге са истока на западу.

НЕМАЧКИ ПРЕДЛОГ

Изјаве г. Валфур

Лондон, 11. — Један посланик у Доњем Дому упитао је, да ли су централне силе понудиле мир и да ли вла-

да може да учини какву изјаву поводом тих предлога као и поводом одговара који је дат централним силама. Министар спољних послова г. Балфур одговорио је: »Пошто су комесари руског народа сматрали за опортуно да објаве једну поверљиву депешу отправника послова Русије у Лондону, не постоји разлог који ме може спречити да кажем да је енглеска влада септембра месеца, преко дипломатских кругова

једне неутралне силе, примила једну ноту немачке владе у којој је ова изнела жељу за миром. Влада је одговорила да смо вољни да примимо такво саопштење с тим да га са свима савезницима претресемо. Наша је влада известила Француску, Италију, Јапан, Русију и Сједињене Државе. Никакав други одговор није дат Немачкој, нити је какво друго званично саопштење поводом тога примљено.

У ОДБРАНУ МУЧЕНИКА

— Белгијски посланик објавиће свету терор варвара над становништвом у Србији

(Од нашег дописника)

Париз, 10. новембра 1917.

Из Штокхолма јављају »Морнинг Посту«, да је белгијски посланик, један од вођа белгијских социјалиста и секретар хашког интернационалног социјалистичког одбора, Хисманс, пропутовао, преко Готенборга, путујући за Хаг.

Г. Хисманс, који је велики бранилац и пријатељ српског народа, кога су патње зближиле са белгијском нацијом, носи са собом опширан извештај, поткрепљен новим доказима, о ужасним зверствима, које су Аустријанци и Бугари починили и чине у окупираној Србији.

Тај извештај, велики социјалиста светског гласа и патриот поднеће холандско-скандинавском комитету за мир у Хагу и садржина факта у њему испуниће цивилизовани свет ужасом, како тврде они, који су се упознали са тим документима.

Ми смо од срца захвални узвишеном браниоцу наших мученика и верујемо да ће његов непартичан глас раздерати нову маску са лица варвара, који хоће да се пред културним светом представе као носиоци слободе и представници новог реда ствари у свету. Д.

ИТАЛИЈА И СРБИЈА

Српско-италијански однос

»Кориере Меридионале« од 21 новембра, под насловом »Италија и Србија«,

донеси, поводом бављења г. Пашића у Риму, следеће:

»Ових дана био је у Риму Г. Пашић, уважени и чувени шеф Српске Владе, и разговарао је са Г. Со-

КАРТЕ ИЗ СРБИЈЕ

— Имају карте или писма из Србије:

1. Момчило Бошковић од Јована Бошковића из Ужица, код Обрада Ф. Ђиријаковића, треће завојиште, пошта 711.

2. Алекса Петровић од жене Ђурђије из Зеока, код Обрада Ф. Ђиријаковића, треће завојиште пошта 711.

САОПШТЕЊА

— Да се јаве Консулату: Танасије Белић обвезник 2. чете 1. батаљона, ради пријема чека, и Велимир Тороман ради пријема упутнице.

Из канцеларије Генерал-

ног Консулата у Солуну, бр. 6737.

— Љубинко Милошевић, митраљеско одељење, пошта 40, моли свакога, ко би што знао за Ивана Милошевића, који је овамо негде распоређен, да му јави на горњу адресу.

— Драгутин Николић, артиљерац, 711, моли свакога ко би шта знао о његовој браћи Михаилу и Ђури Николићу из села Арбанаци, среза добричког, округа топличког, да му јави на горњу адресу.

— Василије Стевановић, наредник 3—2, пошта: осам римско, моли свог синовца капетана (или мајора) Драгољуба Срећка Стефанови-

ћа, да му се јави.

— Милан Богдановић, 3-2, пошта 92, тражи свог брата Светислава Богдановића из Памбуковице, који је као регрут евакуисан са Крфа за Бизерт, и моли свакога, ко шта зна о њему, да му јави.

ПОШТА ЗА СРБИЈУ

— Најдан Првуловић, жандарм при штабу, пошта 711, извештава оца Павла Првуловића, мајку Стану, жену, ћерку и сестру, да су здраво и добро: он, Јован П. Петровић, Јанко и Траило Јовановић, Јанко Јон Бријан, Јован Мартиновић М. Видановић. Моли извештај о фамилији.

— Вукоман Ђорђевић, санитарско одељење, пошта 48, извештава свог оца Матеју Ђорђевића из села Себчевца, среза расинског, округа крушевачког, да су добро и здраво: он, Добривоје, Велимир и Милош Вукојевићи, Световид Миладиновић, Марко Ристић, Бранко Симуновић; Вуко- сав Илић, Чедомир Васиљевић, Никола Мијаиловић, Живојин Радојевић, Драго- слав и Добросав Милади- новићи и Чедо Ђурђевић.

Сви моле за извештај о фамилијама.

— Милош Шилић, артиљерац пошта 603, извештава сина Милојка Шилића у село Селевац, срез јасенички, округ смедеревски,

да је са сином Миливојем здраво и добро и моли да му се чешће јавља.

— Павле Н. Скакић, артиљерац, пошта 603, извештава свога оца Николу П. Скакића, село Лозовик, округ смедеревски, да је здраво и добро и да су здраво и добро и Љуба Мајстор Илијин, Богосав Ранков, Степа и Коча Перин и оба ујака. Моли да му се чешће јавља.

— Наредник Станимир Пљакић, артиљерац, пошта 603, извештава свога брата Стојадина Пљакића, село Плоча, срез жупски, округ крушевачки, да је са братом Радисавом жив и здрав и моли да му се јаве од куће.

— Ранко С. Поповић, артиљерац, пошта 603, извештава свога оца Стевана Ј. Поповића у село Брзанае, округ крагујевачки, да су здраво и добро: он, Жика и Мика. Моли да му се јаве од куће.

— Богосав Н. Живић, пошта 711, извештава свог оца Никодија М. Живића, село Бабовиште, срез алексиначки, округ нишки, да су здраво и добро: он, браћа Божидар, Александар и Сретен и Милан М. Митровић из Рутевца. Моли да му се јави.

нином, нашим Министром Спољних Послова, и са г. Орландом, нашим председником Министарског Савета.

Г. Пашић, који сада долази, откако су се промениле војне прилике, први пут у Рим, изразио је и опет Г. Сонину и свима онима који су имали част да разговарају са њиме, своја осећања наклоности према нашој земљи и своје тврдо убеђење у победу, коју, најзад, мора однећи оружје Споразума, пошто он заступа право и правду.

Г. Пашић је једна од најистакнутијих личности Споразума, и свакако би његова стална вера у крајњи успех морала да послужи као пример многима, који љубав и страховање држе у забуну.

Српски је народ непрестано гајио највећу симпатију према нашој земљи, и праведно изискује да констатујемо да ни ми Италијани нијесмо никада имали разлога да мрзимо српску браћу, него да смо увек и у свакој прилици одговорили на њихова осећања.

Мислимо да можемо поново утврдити оно, што је било предмет нашим разним чланцима, т. ј. да између италијанског и југословенског народа — или српског — има места само за братство, слогу и заједнички рад на што већем развоју напретка цивилизације.

Нека нам се допусти да завршимо ову кратку белешку истицањем једне дивне манифестације братства српских избеглица. Они, који сами живе у нужди, која је пре све другог него ли лака, српске су избеглице — чим су наша фурланска и млетачка браћа морала да напусте своје вароши и чим је један римски лист отворио прикупљање прилога да би олакшао патње — послале том листу све што су могле као »прилог српских избеглица за фурландске избеглице«.

То је био добровољан и изненадан чин, који је дирнуо све оне који нису необавештени о жалосној ситуацији избеглица. То су, додуше, ситнице, али оне доказују како су понеки народи створени за споразумевање и љубав, а не за мржњу.

Доћи ће, што искрено желимо, ускоро дан када ће племенита Србија бити понова слободна од варварске инвазије, и онда ће, као већа и јача, моћи, после свих патњи, да тежи будућности мира и рада.

Италија ће јој бити добра сусетка и потпомагаће сваки културни и морални развој као добра сестра, а онда ће оно, што је многима изгледало као сан — заслугом људи јаке воље, као што је Г. Пашић — моћи да буде слатка стварност.

Чекајмо... Једног и истог дана биће дан славе и радости за Италију и за Србију. Чекајмо... тај тренутак не може бити далеко.

МЕЂУ СРБИМА

Један несрпски лист
(Од нашег дописника)

Париз, 21. нов. 1917.

Од неколико дана међу Србе, по Паризу и Француској, растура се један лист који излази ћирилицом штампан, у Женеви и зове се »Српски лист« и ако му је име у грубој противречности са садржином и тенденцијом. Свакако је тај лист допрео и до Солуна, те је потребно обратити пажњу на њега српском свету.

Листу, коме је уредник Борислав Сл. Мишић и кога финансијски подржава краљ Никола, представник је тако званог »Нејске котерије« (по париском предграђу Неји у коме станује Никола са својим пандурима). У првим бројевима његовим јасно се испољава несрпска акција листа, који се бори против уједиње-

ња Србије и Црне Горе; бранећи један осрамоћени двор и династију. У том смислу лист напада и Крфску Декларацију и српску владу, и прикупља око себе групе незадовољника, којима влада није хтела да попуни продеране цеповете.

Лист се не устеже да денунцира званичну Србију и њен рад код наших Савезника, а често црпе материјал и из германског листа »Пари-Женева«, који плаћа Немачка и коме су пре неколико дана забраниле даље излагање швајцарске власти.

Карактеристично је, да тај лист доноси деманти аустриског пресбиороа на оптужбе, фактима поткрепљене, стране штампе, о насиљима и неваљалствима аустриске управе у Србији, — деманти у коме се прилике у Србији оцртавају најлепшим бојама.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Са солун. фронта

— Француски коминике —
Солун, 11. децембра
Снег и киша спречавају сваку операцију. Енглески су авијатичари успешно бомбардовали непријатељске логоре у Демир-Хисару.

Франц. коминике

Париз, 11. децембра
Обострана артиљеријска активност на десној обали Мозе и у области Морт-Ома. Одбијен је немачки препад у шуми Кориере. На осталом фронту није било важних догађаја.

Енглески коминике

Лондон, 11. децембра
Сукоби патрола јужно од Камбреја. Непријатељ је претрпео губитке. Непријатељска активност код Армантијера и Ложемарка.

Палестина. — Генерал Аленби јавља, да су енглеске трупе ноћу између 8 и 9 децембра доспеле до Нарол Ауде и заузеле Кубет, Хадрашеик, Нуанис, Тел-ел-Кукајт и Ел-Нарас заробивши 305 војника од којих 11 официра. Друга одељења заузеле су Раз-ез-Замби, две миље северо-источно од Бетаније.

У последњим операцијама заплена је 99 топова, 400 вагона, 110 митраљеза, 7000 пушака, 58.000 граната и огромне количине животињских намирница.

Италиј. коминике

Рим, 11. децембра
У току јучерашњег дана борба извидница на планинском фронту. Наша је патрола изненадила и уништила једно мало непријатељско одељење северно од Педаскале. После кратке али успешне борбе, један наш одред извршио је успешан препад на левој обали Асе западно од Каве ди Сото заробивши 22 војника и запленивши ве-

лику количину ратног материјала.

Одбијене су непријатељске патроле код брда Валбеле и у долини Френцеле. Западно од Остерије наша је патрола заробила неколико војника. Артиљеријском ватром одбијени су непријатељски покушаји препад код брда Солароло и у долини Калчине.

На Пиави умерена артиљеријска борба.

ЦИЉЕВИ РАТА

Изјаве сер Асквита

—

Лондон, 12. дец.

Пре неколико дана држао је у Бирмингаму г. Асквит веома важан говор. Бивши енглески премијер истакао је да он и Едвард Греј имају можда већу одговорност но ико, што је Велика Британија ушла у рат. Али је додао, да би и данас после три године рата у сличној прилици поступио на исти начин.

О писму лојда Лансдауна рекао је г. Асквит, да је главни циљ овога био да изазове владу да изјави просто и јасно, да су савезнички циљеви рата разложни и несебични и да теже за трајним миром.

За тим је наставно: „Имаме обилато доказа, да су непријатељски народи, а не владе држани у заблуди и незнању наших правих намера. Једна од највећих заблуда јесте, да је циљ Савезника не само да победити, већ и да униште и униште немачки народ и Немачку.“

Рекли смо, да нећемо ставити мач у корице пре него што са уништи пруско господарство. Шта подразумевамо под пруским милитаризмом? Као што је Вилсон рекао, нико не уgroжава опстанак и независност немачког народа. У питању је само систем,

који даје сили највиши ауторитет. Немачка мора разумети, да тај систем ни за њу није користан.

Друга заблуда је, да Савезници, и нарочито Велика Британија теже за тим, да униште нешто, што се нејасно назива »слобода мора«. Ја сам толико пута одређивао смисао овог израза. За време мира мора су и морају увек бити отворена трговини свих народа у свету. У овом погледу не може бити ограничења ни за један народ.

Најзад постоји заблуда, да је мир, који тражимо мач, да се рат настави под другим именом и са другим начином. Председник Вилсон је јасно изложио гледиште Савезника. Када буду наши циљеви остварени, рекао је Вилсон, бићемо слободни да заснујемо мир на правди, а са искључењем еготијичних тежњи и извесне штете по побеђене. *Чист мир. Ето, шта жели британски и сви савезнички народи, ето шта хоћемо да постигнемо. Ништа више, али ништа мање. Наша одлучност и наша воља непоколебљиви су да наставимо и даље ради тога све напоре и све потребне жртве.*

ДОГАЂАЈИ У РУСИЈИ

Берн, 11. — Претходни преговори отпочели су у Брест-Литовску. Дефинитивни ће се преговори држати кроз неколико дана у Петрограду. У сваком случају дискусије ће трајати најдуже до 28. јануара.

Цирих, 11. — На конференцији између Хертлинга и шефова странака у Рајхстагу, канцелар је изјавио да му је кајзер дао пуну власт да закључи мир са Русијом и да је већ ту власт предао Килману министру спољних послова. Овај је саопштио владине намере односно услова о миру шефовима странака који су били јако задовољни.

Атина, 11. — Лењин је отпутовао за Брест-Литовск где ће се састати са немачким делегатима. Граф Чернин и Килман опуномоћени да преговарају о миру са руским делегатима приспели су такође у Брест-Литовск.

Цирих, 11. — Аустриска влада објавила је ноту у којој каже да је одређени представници централних сила и њихових савезника држати у Брест-Литовску претходне конференције на којима ће се припремити преговори.

Лондон, 11. — Вести из сигурног извора јављају да руски генерал Каледин не само што није ухапшен од максималиста него је он објавио прокламацију руском народу позивајући га

да употреби све своје напоре како би уништио издајнике Русије у Петрограду.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Лондон. — *Свенска Дагебладет* јавља да је уништена велика немачка фабрика муниције у Килу. Има много мртвих.

Цирих. — Лист *Анцајгер* који излази у Есену јавља да су англо-француски авијатичари бомбардовали

Фрибул.

Берн. — »Берлинер Тагеблат« пише да аустро-немачке операције на италијанском фронту не одговарају напорима и учињеним жртвама, јер задобивени резултати нису од велике важности.

Лондон. — Према вестима из Токија последње поплаве у Кини биле су врло велике. Ситуација у Пекингу је врло критична и биће потребно да се престоница премести. Рачуна се да има више хиљада жртава.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Троцки у Београду

По сигурним обавештењима садањи комесар за спољне послове максималистичке владе у Петрограду за време балканских ратова провео је више месеци у Београду као дописник неких руских листова.

Седео је најпре у »Бристолу«, а после у »Москви« и често је посећивао конференције наших социјалиста, упознавши се детаљно са нашим приликама.

Поклон

У знак пријатељства и сећања на пок. Д-р Симу Аврамовића, г. Лујо Коловић, инжењер, предао је Генералном Консулату сто франака за српску војну сирочад. Консулат је ову суму послао Комесару за српске избеглице, да се о Божићним празницима купе колачи и послатице и разделе деци у избегличком логору.

Продавцима дувана

Повлашћеним продавцима дувана Управе Државних Монопола ставља се до знања, да ће свакоме од њих бити поништена дата дозвола за продају дувана, ако не буду уредно, а најмање два пут месечно изувимали дуванске прерађевине из Управних стоваришта. Исто тако поништиће се дозволе и оним продавцима, који после 1. децембра ове године нису изувели дуванске прерађевине, ако то не учине најдаље до 18. овог месеца.

Друштво за заштиту деце

Друштво за заштиту деце, о коме је било речи у нашем листу, одржало је оснивачну скупштину 30. прошлог месеца у Водену. На скупштини је примљен статут и изабран главни одбор, у који су ушли: за председника д-р Милош Ђ. Поповић, за потпредседника: мајор Атанасије Крстић и Михаило Огњановић, за секретара Бранко Аџековић за чланове: г-ђе Лујза војводе Ж. Мишића и Љубица Д-ра В. Кујунџића, Дим. Ј. Стојановић, Милош Букановић и Вој. Станчић. У надзорни одбор су изабрани: Д-р Чедо Бурђевећ, санитарски пуковник, Д-р Воја Кујунџић и Никола Станаревић.

У одбор заштитника изабрани су: Њ. П. Митрополит Димитрије, г. г. Љуб.

Јовановић, Министар Унутрашњих Дела, М. Трифунновић, Министар Просвете, генерал Б. Терзић, Министар Војни, војвода Ж. Мишић, генерали: Б. Јанковић, П. Бојовић начелник штаба Врховне Команде, Љуб. Давидовић, бивши Министар Просвете, Јован Жујевић и Сава Урошевић, проф. Универзитета.

Друштво сад има три одељака: 1) склониште за избегличку децу; 2) главни стан малих четника, и 3) радничку школу.

Упис у чланство врши се код Главног Одбора и друштвених повереника.

Српско Трговачко Друштво

Обавља све банкарске послове. Врши размену новца по најповољнијим дневним курсевима.

Прима новац на штедњу и чување.

Канцеларија ес налази у улици Александра Великог бр. 7, у згради хотела »Кавала«, преко пута бив. грчке централне поште.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Петроград, 11. — Листови јављају да варош где ће се водити дефинитивни преговори још није одређена. Вероватно је да ће делегати изабрати какву неутралну варош. Изгледа да ће се састати у Цириху.

Цирих, 11. — Шефови странака у Рајхстагу образовали су једну комисију која ће добијати од канцелара Хертлинга све информације које се односе на ток преговора са Русијом.

Лондон, 11. — *Тајмс* сазнаје из Петрограда: Војни немачки делегати питали су руску владу, од стране кајзера, шта мисли да ради са царем и царском фамилијом. Комесари народа упитали су поводом тога царску фамилију која је одговорила да је најбоље решење да она оде у иностранство. Максималистичка влада усвојила је предлог али с тим да најпре добије одобрење Уставотворне Скупштине.

Одговорни уредник
Бошко Богдановић

Штамп. »Велика Србија«